

MELKKOEIEN VERHOGEN HET GELUK IN BHUTAN

Draagt de introductie van betere koeienrassen bij aan het Bruto Nationaal Geluk van Bhutan? Een beetje, stelt promovendus Tashi Samdup. Vooral boeren in intensieve gebieden met een goede afzetmarkt hebben geprofiteerd.

Sinds 1972 streeft het koninkrijk Bhutan in de Himalaya naar zoveel mogelijk geluk, als alternatief voor het streven naar louter economische groei. Promovendus Tashi Samdup wilde dit Bruto Nationaal Geluk vertalen naar de boeren. De merendeels kleinschalige boeren verbouwen gewassen en houden vee – vooral koeien. De afgelopen jaren introduceerde Bhutan kruisingen van lokale koeienrassen met de Europese rassen Brown Swiss en Jersey, om de melkproductie te verhogen. Samdup wilde weten of dit tot meer geluk heeft geleid. Geluk vertaalde hij onder andere in: meer melk, meer inkomen, kunnen lezen en schrijven en schoon drinkwater.

Samdup onderzocht vier zones in de bergstaat, uiteenlopend van een afgelegen regio met alleen extensieve landbouw en lokale koeienrassen op communale graaslanden tot twee intensieve regio's met veel kruisingskoeien, betere kwaliteit veevoer en markttoegang. Hij liet in 2000 en 2004 ruim 180 boerenhuishoudens interviewen in deze regio's. In 2015 deed hij dat nog eens bij 123

huishoudens; de andere 0 waren verhuisd of gestopt met boeren.

De kruisingskoeien leverden de boeren duidelijk meer melk (twee tot vier keer zoveel) en inkomsten (anderhalf tot twee keer zoveel) op als de lokale rassen, constateert hij. Maar dat kwam ook omdat de gekruiste rassen vooral in de intensieve gebieden zitten waar meer veevoer beschikbaar is. In de extensieve gebieden, waar vooral lokale rassen rondlopen op communale bergweiden, was een tekort aan veevoer.

Al met al presteerden de boeren in de intensieve regio's sociaal en economisch beter dan de boeren in de afgelegen regio. Dat kwam ook omdat deze boeren betere toegang hadden tot landbouwvoorlichters, het sperma van goede Europese stieren en de afzetmarkt voor zuivelproducten. Die combinatie van marktomstandigheden vergrootte het Bruto Geluk van de boeren.

Toch is er in Bhutan geen sprake van een duurzame stabiele plattelandsontwikkeling, stelt Samdup. Arbeidstekorten en migratie naar de stad belemmeren die ontwikkeling. Samdup mag zelf beleid distilleren uit zijn onderzoek, want hij is directeur-generaal van het ministerie van Veehouderij in Bhutan. Hij promoveerde op 16 mei bij Imke de Boer, hoogleraar Dierlijke Productiesystemen. **AS**



FOTO: SHUTTERSTOCK

▲ Promovendus Tashi Samdup liet ruim 180 boerenhuishoudens interviewen in vier zones in Bhutan.